

Jačanje fiskalnog izveštavanja radi unapređenja donošenja odluka

PEMPAL – Zajednica prakse trezora

Utorak, 6. novembar 2012. godine, Baku, Azerbejdžan

Šta je cilj u vezi sa fiskalnim izveštavanjem?

- * Usaglašenost sa IPSAS (ESA 95)?
- * Usaglašenost sa GFSM 2001?

Ili je to

- * Unapređenje kvaliteta i blagovremenosti finansijskih informacija koje se predstavljaju donosiocima odluka?

Institucionalni izazovi

Sedam principa za usvajanje punog akrulgog/obračunskog računovodstva

- * Konzistentnost
- * Usaglašenost
- * Pokrivenost
- * Konsolidacija
- * Kompleksnost
- * Trošak
- * Kapacitet

Konzistentnost sa IPSAS

- * Većina zemalja već sprovodi neki oblik akrulnog/obračunskog izveštavanja u svojim ministarstvima (Istinito/Pogrešno)
- * Do kog stepena je trenutna računovodstvena praksa konzistentna sa IPSAS?
 - Prihodi – da li otpisujete nenaplative dugove?
 - Nefinansijska sredstva niske vrednosti - amortizovana ili rashodovana tokom akvizicije?
 - Nefinansijska sredstva visoke vrednosti – ažurirane zalihe sredstava i procene tržišnih/fer vrednosti?
 - Koja je vrednost škole ili zgrade u javnom vlasništvu u udaljenom delu zemlje?

Usaglašenost ministarstava, sektora i agencija (MSA)

- * Beleženje – da li ministarstva čuvaju ažurirane podatke i da li beleže sve transakcije u trenutku u kom se dese? Idealno, zemlja ima IFMIS koji omogućava beleženje transakcija u “realnom vremenu”.
- * Kontrola finansijskih obaveza – čest problem je da MSA tačno ne beleže finansijske obaveze, pogotovu tamo gde se “racionalizacija gotovine” dešava na centralnom nivou.
- * Definisanje finansijske obaveze – finansijske obaveze podrazumevaju obavezu izvršavanja budućeg plaćanja pod uslovom ispunjavanja određenih uslova (ugovornih ili drugačije predviđenih). Proces finansijske obaveze često zahteva da su opredeljena sredstva odvojena iz budžetskih aproprijacija, kao i da su “zaštićena” za potrebe izvršavanja uslova ugovora. Ovo je najbolje urađeno u okviru IFMIS izdavanjem naloga za kupovinu.
- * Računovodstvene mere politika i instrukcije – one su kritične.

Pokrivenost budžeta i okvira izveštavanja

- * Postojanje različitih kontnih planova ili zahteva za izveštavanje za različita sredstva ili subjekte uzrokuje nedostatak konzistentnosti u budžetiranju i izveštavanju.
- * Nedostatak integracija takođe zahteva dodatno usaglašavanje.
- * Vanbudžetska sredstva – da li su ona zaista posebni subjekti izveštavanja?
- * Koji je proces izveštavanja za subnacionalne nivoe države?
- * Koji je proces izveštavanja za tela koja su formirana na osnovu posebnih zakona i koja imaju određeni stepen nezavisnosti? Nekada je nezavisnost pomešana sa umanjenjem odgovornosti i stepena izveštavanja.

Konsolidacija

Tajna jedinstvenog sistema

- * Odobrenje i prezentacija konsolidovanog budžeta.
- * Konsolidovano upravljanje gotovinom (KRT) – prvo ovo treba pravilno uraditi.
- * Svaka zahtevana separacija sredstava može biti postignuta u okviru kontnog plana.
- * IFMIS i konsolidacija.
- * Konsolidovano izveštavanje – napomena o skorašnjem iskustvu u Velikoj Britaniji.

Trošak/Benefit (isplativost)

- * Da li će usaglašavanje sa sledećim koracima kod ispunjavanja zahteva u vezi sa (akruinim/obračunskim) IPSAS rezultirati u postizanju značajnih benefita za proces donošenja odluka?
- * Da li svaki budžetski subjekat treba da u potpunosti ispuni sve zahteve vezane za izveštavanje? (materijalnost)
- * Koliki je trošak pune usaglašenosti sa IPSAS ?– Vlada Holandije

Kompleksnost

Određeni elementi akrulnih/obračunskih standarda mogu biti zahtevni i zahtevati detaljno razumevanje računovodstva zajedno sa kvalitetnim informacijama radi donošenja odluka (infrastrukturna sredstva, programi socijalne zaštite, vojna sredstva, nasleđena sredstva).

- Započeti sa fundamentalnim konceptima akrulnog/obračunskog principa – prvo unaprediti gotovinsku osnovu i fokusirati se na izveštavanje o obavezama.
- Razviti implementacioni raspored koji bi minimalno imao srednjoročni (3-5 godina) cilj.
- Osigurati sa su standardi potpomognuti detaljnim, jasnim instrukcijama i merama politika. Da li su nam standardi i mere politika potrebni? – apsolutno.
- Ne prenositi složene računovodstvene standarde sve dok se ne uspostave alatke i kapaciteti – u suprotnom će se desiti neuspeh.
- Osigurati da donosioci odluka razumeju nove izveštaje i informacije.

Kapacitet

- * Da li imamo dovoljno obučenih zaposlenih zvaničnika?
- * Da li je ovo deo šire reformske agende i koje su implikacije implementacija ostalih reformi koje se dešavaju u isto vreme kao i implementacije računovodstvenih reformi?
- * Da li imamo jasne mere politika i procedure?
- * Da li nam je uspostavljen IFMIS? – bilo centralni sistem sa prenešenim pristupom ili prenešeni sistemi sa centralizovanim izveštavanjem.
- * Da li smo maksimizirali upotrebu tehnologije?

Razvijanje kapaciteta kod računovodstva i PFM u javnom sektoru

- * Uspostviti okvir učenja zasnovanog na stručnosti.
- * Proceniti trenutnu situaciju i nedostatke, kako na širem nivou za svaku kategoriju zaposlenih, tako i na nivou svakog zvaničnika koji je uključen u proces.
- * Razviti curriculum – ukoliko je moguće, povezati se sa tercijalnim sektorom i međunarodnim renomiranim institucijama.
- * Pružiti veliki obim obrazovnih intervencija – ovo treba imati opseg od široke senzibilizacije treninga do specifičnih formalnih tercijalnih kvalifikacija.
- * Razviti veštine u razumevanju i čitanju/korišćenju izveštaja – ovo je takođe esencijalno ukoliko se želi uspešno implementirati akrulni/obračunski metod.

Sta je potrebno za implementiranje IPSAS? *Gotovinski, akrulni/obračunski ili modifikovani akrulni/obračunski model (IFAC)*

- * jasan mandat,
- * politička opredeljenost,
- * posvećenost centralnih subjekata i ključnih zvaničnika,
- * adekvatni izvori (ljudski i finansijski),
- * efiksano projektno upravljanje i koordinaciona struktura,
- * adekvatni tehnološki kapaciteti i informacioni sistemi,
- * upotreba zakonodavstva radi predstavljanja formalnog autoriteta i kako bi se označila opredeljenost prema promenama.

Institucionalni zahtevi za unapređenje državnog računovodstva

- * Analiziranje postojećih sistema, aranžmana i kapaciteta,
- * Razvijanje implementacione strategije i projektnog plana,
- * Razvijanje komunikacione/obrazovne strategije,
- * Razvijanje strategije i plana unapređenja treninga/kapaciteta,
- * Uspostavljanje projektnih timova i određivanje odgovornosti rukovodilaca unutar vladinih struktura,
- * Dogovaranje u vezi računovodstvenih mera politika i formata izveštavanja,
- * Identifikacija zahteva računovodstvenih informacionih sistema,
- * Razjašnjavanje eksternih i internih revizorskih uloga,
- * Dizajniranje procesa osiguranja kvaliteta.

10 koraka u pravcu usvajanja punog akrulnog/obračunskog metoda

1. Razviti detaljan plan aktivnosti,
2. Implementirati IPSAS na gotovinskoj osnovi,
3. Unaprediti kontni plan radi davanja podrške gotovinskom i akrulnom/obračunskom metodu,
4. Ojačati računovodstvo izveštavanja o troškovima,
5. Izveštavati o dospelim potraživanjima i dospelim obavezama,
6. Započeti sa izveštavanjem o nefinansijskim sredstvima – početi sa novim akvizicijama,
7. Identifikovati alatke za nepredviđene slučajeve,
8. Identifikovati glavnu aktivu i pasivu,
9. Identifikovati ostalu aktivu/sredstva,
10. Izveštavati o nefinansijskim sredstvima,
11. Akrulno/obračunsko budžetiranje ???